

Bruksgymnasiet

– en plats att mötas

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Likabehandlingsplan 2016

INLEDNING

Rätten till likabehandling hör till de grundläggande mänskliga rättigheterna. Alla elever i skolan har samma rättigheter och rätt att vistas i skolan utan att utsättas för trakasserier eller kränkande behandling.

Enligt diskrimineringslagen (2008:567) och skollagen (2010:800) ska skolan arbeta aktivt för att förebygga och förhindra att elever utsätts för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Skolan ska även aktivt främja elevernas lika rättigheter och möjligheter – även kallat likabehandlingsarbete. Skollagen har krav på en plan mot kränkande behandling och diskrimineringslagen har krav på en likabehandlingsplan. Dessa två planer slås här ihop och bildar en enda plan som visar hur Bruksgymnasiet arbetar med likabehandling, mot diskriminering och kränkande behandling d.v.s. en *likabehandlingsplan*.

Likabehandlingsplanen syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I likabehandlingsplanen redovisas det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet samt kortsiktiga och långsiktiga mål och bygger på en kartläggning som utgår från skolans verksamhet. Planen ska vara välbekant för alla på Bruksgymnasiet och årligen följas upp och ses över och tas fram med medverkan av eleverna vid skolan.

VISION

Bruksgymnasiet är en skola med höga förväntningar på individen där kunskap sätts i fokus och alla trivs. Detta innebär att vi bryr oss om varandra och tar ansvar för varandras välbefinnande. Vi ska ha en utbildning som präglas av trygghet och studiero. Här bemöts man med respekt, blir positivt uppmärksammas och känner sig behövd. Det dagliga arbetet ska genomsyras av respekt för den enskilda individen och baseras på den värdegrund som anges i gymnasieskolans läroplan. På Bruksgymnasiet arbetar alla aktivt för allas lika värde genom att motverka mobbning, rasism, främlingsfientlighet och diskriminering.

BAKGRUND

Alla på Bruksgymnasiet har rätt att vistas i en trygg skolmiljö som främjar inläring och personlig utveckling.

Det är alla elevers rättighet att vistas i en miljö där det inte förekommer mobbning, hot, trakasserier eller kränkningar i någon form. Enligt skollagen är det skolans ansvar att motverka detta och arbeta förebyggande för att det inte ska uppstå. Arbetet med att skapa en trygg och trivsamt arbetsmiljö på Bruksgymnasiet omfattar alla på skolan.

På Bruksgymnasiet accepteras inte någon form av kränkande behandling som mobbning, diskriminering, sexuella trakasserier, våld eller hot. Det gäller såväl mellan elever som mellan personal och elever. Både personal och elever har ett gemensamt ansvar för att aktivt förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Varje tendens till diskriminering eller trakasserier ska resultera i en reaktion. Det innebär att personal och elever på Bruksgymnasiet ska reagera och agera om vi hör eller ser någon form av kränkande behandling. En kränkande behandling bör bedömas och hanteras utifrån en samsyn på elevens personliga integritet oavsett om kränkningarna har diskriminerande inslag eller inte.

DEFINITIONER

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynandet har samband med kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns olika former av diskriminering enligt lagen. De är

- direkt diskriminering
- indirekt diskriminering
- bristande tillgänglighet
- trakasserier
- sexuella trakasserier
- instruktioner att diskriminera.

Trakasserier är när någon kränker en elevs värdighet och det har samband med kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det kan handla om att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas med mera.

Kränkande behandling är när någon kränker en elevs värdighet men när det inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för all kränkande behandling är när någon eller några kränker principen om människors lika värde.¹

Mobbning innebär att en person av andra utsätts för upprepade och systematiska trakasserier. Det är också mobbning när en person systematiskt blir ”utfrysad” av andra personer. Mobbning är ett komplicerat, känsligt och laddat problem. Ibland är det dessutom dolt och svårt att upptäcka. Den kan ske genom fysiskt våld, men även psykiskt våld som uttrycks i ord eller genom kroppsspråk. Indirekt kan det även uttryckas genom social isolering eller genom utfrysning av någon ur kamratgruppen.

Sexuella trakasserier avser inte bara sådant sexuellt ofredande som är straffbart enligt brottsbalken utan alla beteenden med sexuell anknytning som uppfattas som obehagliga, kränkande eller diskriminerande.

Främlingsfientlighet är exempel på attityder och värderingar som innehåller en motvilja mot en människa som genom sina yttre kännetecken, kulturella och beteendemässiga särdrag sägs tillhöra och representera en viss grupp. Begreppet förutsätter att något kan betraktas som (och göras) främmande. Det handlar om våra föreställningar av vad som uppfattas som främmande och inte. Detta har att göra med normer och normskapande. Typiskt för både främlingsfientlighet och rasism är också att man generaliserar och har föreställningar om att man kan klumpa ihop människor i enhetliga grupper istället för att se till varje unik individ. En person som uttrycker, visar och agerar i enlighet med sin främlingsfientliga attityd och värdering kan utsätta andra för kränkande behandling och diskriminering.²

Kränkningar kan försiggå på alla nivåer i skolans organisation och kan vara:

- Fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar)
- Verbala (t.ex. att bli hotad eller bli kallad för något som upplevs nedsättande)
- Psykosociala (t.ex. att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- Text- och bildburna (t.ex. klotter, brev och lappar, e-post, SMS, Facebook, Twitter, Instagram, Periscope.)

¹ Mer om kränkande behandling finns i Skollagens (2010:800) 1 kap. 5,8,9 §§; 5 kap. 22 §; 6 kap. 1 §.

² Skolverket, ”Centrala begrepp”, 2015. Även Diskrimineringsombudsmannen, ”Viktiga begrepp”, 2016.

UPPTÄCKA OCH FÖREBYGGA KRÄNKANDE BEHANDLING

Personal och elever

Alla har ett ansvar för att skapa ett klimat på Bruksgymnasiet där vi visar varandra ömsesidig respekt. Det är personalens skyldighet att arbeta förebyggande genom att aktivt arbeta för en god arbetsmiljö samt genom att vara god och positiv förebild. Vi arbetar aktivt med värdegrundsarbetet och främjandet av elever och personals trivsel och välmående genomsyrar allt arbete i skolan.

Mentor

Regelbundna mentorssamtal hålls med eleverna. Mentorn använder mentorstid för att skapa en väkänsla och ett gott arbetsklimat i klassen. Stor vikt läggs vid att tidigt uppmärksamma frånvaro, få en bra kontakt med vårdnadshavare samt kartläggning av orsaker till frånvaro så att rätt stöd ska sättas in. Mentor informerar om och förankrar likabehandlingsplanen i sin klass samt utvärderar den årligen.

Elevhälsan

Elevhälsan ansvarar för att anordna inspirationsdagar och för att ha kontinuerlig kontakt med arbetslag och mentorer för att få en övergripande bild av klassrums- och gruppklimat och elevernas situation på skolan. Elevhälsan erbjuder olika former av samtal, individuellt och i grupp för att stärka elevernas psykosociala hälsa. Elevhälsan har kontakt med andra berörda myndigheter och arbetar för ett gott samarbete med dessa. Elevhälsan står också som arrangör för ett inskolningsprogram (Kick-off) för åk 1.

Skolledning

Skolledningen har det övergripande ansvaret för att likabehandlingsplanen följs upp, förankras hos elever och personal samt att den utvärderas och tas fram varje läsår. Skolledningen ansvarar för att allt arbete kring kränkande behandling dokumenteras enligt gällande regler. Det är också skolledningens ansvar att se till att elever med olika funktionsnedsättning får det stöd de har rätt till och att schemaläggning och fysisk miljö i skolan utformas utifrån ett likabehandlingsperspektiv. Skolledningen stödjer det förebyggande arbetet och ser till att personal får relevant fortbildning.

UTREDA OCH ÅTGÄRDA KRÄNKANDE BEHANDLING

Kränkande behandling mellan elever

Den som uppmärksammar oönskat beteende i skolan, ska reagera omedelbart och tydligt. Information om det inträffade ska föras vidare till mentor eller annan berörd person i skolan. Vid behov anmäler mentor till berörd personal i elevhälsogruppen. Rektor ska informeras. Den utsatta personen avgör själv om han eller hon känner sig kränkt.

Handlingsplan

Bruksgymnasiet följer Östhammars kommuns handlingsplan med checklista vid upplevd diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling:

- Om en elev upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkningar så är det den vuxnes ansvar att anmäla detta till rektor. En särskild blankett som finns på Fronter används
- Rektor informerar förvaltningen samt vårdnadshavare. Förvaltningen informeras genom att anmälan skickas in i original. Kopia förvaras på skolan.
- Rektor gör bedömningen att inleda en utredning på skolan, om man inte genom några få frågor kan få händelsen klarlagd och situationen därefter är uppklarad. Därefter delegeras ansvar för utredningen till lämplig person.

- Om en elev upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkningar av personal ska rektorn ansvara för utredningen. Utifrån utredningens resultat vidtas nödvändiga åtgärder för att förhindra framtida kränkningar. Särskilda blanketter finns på Fronter för dokumentation av utredning och åtgärder.
- Rektor återrapporterar till förvaltningen där samtlig dokumentation i original diarieförs. En kopia förvaras på förskolan/skolan. Utlämnande av utredningsmaterial ska sekretessgranskas. Vårdnadshavare informeras om resultatet av utredningen samt eventuell åtgärdsplan.
- Nämndsekreteraren är ansvarig för att rapportera alla ärenden till nämnden vid varje sammanträde.

Den elev som känner sig kränkt måste få bli uppmärksammas direkt i samtal. Samtalen ska följas upp tills man med säkerhet vet att kränkningen upphört.

Åtgärder ska grundas på utredningen av vad som skett i det speciella fallet och bör riktas till både den/de som blivit utsatt och till den/de som utövat kränkningen. Åtgärder kan innebära riktade insatser till klasser, samtal, medling, föräldrakontakt eller anmälan till polis eller socialtjänst. Vid behov ska en handlingsplan upprättas. Varje ärende ska följas upp, dokumenteras och utvärderas.

Rektor har det yttersta ansvaret för att en utredning startas och för att åtgärder sätts in samt för återrapportering till förvaltningen. Mentor har alltid det grundläggande ansvaret för sina mentorselever men stor vikt läggs vid samarbete med elevhälsa och skolledning när det gäller all form av kränkande behandling.

Kränkande behandling mellan personal och elever och mellan personal

På samma sätt som kränkande behandling mellan elever är oacceptabelt är också kränkningar mellan personal och mellan personal och elever något som inte accepteras och aktivt ska motarbetas och förebyggas.

Om en kränkning skett måste den som blir drabbad eller ser handlingen omedelbart reagera. När en elev känner sig kränkt av någon vuxen vänder sig eleven eller förälder till mentor, rektor, skolsköterska eller skolkurator. Rektor och den som blivit anmäld informeras, om så önskas tillsammans med en facklig representant. Rektor vidtar en utredning.

De inblandade ska få möjlighet till samtal med varandra. Samtalet kan ske enskilt, tillsammans med vårdnadshavare, mentor, rektor eller annan vuxen utifrån önskemål och ärendets art. (Se arbetsgång ovan.). Beroende på kränkningens art kan polisanmälan bli aktuellt.

FRÄMJANDE OCH FÖREBYGGANDE ARBETE, AKTIVITETER OCH UTVÄRDERING

- Personalen informeras vid läsårsstarten om aktuell lagstiftning gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt tar del av likabehandlingsplanen i samband med läsårsstarten. Rektor ansvarar.
- Vårdnadshavare och elever informeras om ovanstående samt tar del av likabehandlingsplanen i samband med läsårsstartens informationsmöte. Rektor ansvarar.
- Nya elever hälsas välkomna till skolan och erbjuds tillfälle att lära känna varandra bland annat vid Kick-off för elever i årskurs 1. Dessa tillfällen syftar till att eleverna ska skapa goda relationer.
- Mentorstid på schemat en gång per vecka. Trygghet och studiero är särskilt viktigt att diskutera.
- Varje vecka samlas elevhälsan, med rektorer för att ta emot lärares oro runt enskilda elever i *En väg in* (EVI). Oro kan handla om psykosociala frågor, frånvaro och studier. Här kan läraren få råd och stöd runt extra anpassningar i klassrummet. Vad kan man göra mer på gruppnivå eller organisationsnivå? Här beslutas om vidare utredningar som sedan ligger som grund för beslut om särskilt stöd och/eller organisationsförändringar.

- Klasskonferenser hålls en gång per termin. Rektor och mentor uppmärksammar särskilt den studiesociala situationen för eleverna.
- Mentor har utvecklingssamtal med elever en gång varje termin.³
- Programlagsdagar sker varje läsår för att stärka sammanhållningen och samarbetet över årskurser.
- Eleverna får möjlighet att delta i utformningen av lärandemiljön.
- Eleverna medverkar i utarbetandet av skolans ordningsregler.
- Elevhälsan schemaläggs i varje klass vid terminsstart i årskurs 1.
- All personal ska sträva efter att vara tillgängliga och synliga för eleverna på olika sätt bland annat genom att eleverna i korridorerna,
- Elevhälsan arbetar förebyggande utifrån likabehandlingsplanen och i frågor rörande psykisk, fysiskt och relationell hälsa.
- Skolsköterskan ska ha hälsosamtal med eleverna.
- Likabehandlingsplanen behandlas på elev- och personalnivå i november varje år. Kurator ansvarig.
- Mentorerna ansvarar för att likabehandlingsplanen utvärderas och diskuteras med eleverna i december. Kurator ansvarar för underlag.
- Ny likabehandlingsplan tas fram senast januari månads utgång varje år.

UPPFÖLJNING 2015

- Elever, lärare och övrig personal har fått möjlighet att läsa, få kännedom om, vara med och påverka samt diskutera likabehandlingsplanen. Eleverna har genom att arbeta med likabehandlingsfrågor under bland annat Liv- och lustdag och på mentorstid varit delaktiga när planen upprättas, följs upp och utvärderas.
- Mentorstid har genomförts varje vecka.
- Vid konflikter och misstänkta kränkningar har åtgärder vidtagits skyndsamt.
- Kick-off med åk 1 syftade till att stärka sammanhållningen och få eleverna att inse vikten av att samarbeta och att se varandras positiva sidor.
- Målsamtal och utvecklingssamtal har skett under höst- respektive vårterminen.
- Elevhälsan har arbetat förebyggande utifrån likabehandlingsplanen och i frågor rörande psykisk, fysiskt och relationell hälsa. Skolsköterskan har haft hälsosamtal med eleverna. Eleverna har haft möjlighet att rådgöra och diskutera frågor knutna till likabehandling med elevhälsan och med mentorerna.
- Ett utvecklat samarbete med parter utanför gymnasieskolan har prioriterats för att få en helhetsbild för att kunna ge rätt stöd och hjälp till eleverna. Bland annat har kurator deltagit i socialtjänstens fältverksamhet.
- Skolinspektionens enkät och Liv och hälsa ung 2015 har kompletterats med skolans Trivsel-enkät som hade fokus på trygghet, trivsel och inflytande frågor.
- Inspirationsdagar har genomförts två gånger. Liv och Lust genomfördes under vårterminen med temat ”Rätten att välja sitt liv” med författaren Arkan Assad. På höstterminen var temat ”Bli bäst på att vara du!” med John Karlsson, flerfaldig svensk mästare i Multisport. Vid båda tillfällena arbetade mentorsgrupperna i workshops.
- Integrationsprojekt har skett med elever från språkinträdning och andra program. Till exempel en teaterföreställning i samarbete med Rädda Barnen och en fotbollsturnering i samarbete med riksorganisationen för ungdomars hälsa, Reacta.

³ Enligt skollagen 15 kap. 20 § (SFS 2010:800) ska rektorn se till att eleven ges en samlad information om sin kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal).

- Bruksgymnasiet har beskrivit, analyserat och värderat verksamheten i ett systematiskt kvalitetsarbete på alla nivåer. Utifrån resultaten har utvärderingsområden som är viktiga för verksamhetens utveckling tagits fram. Av elevernas och den pedagogiska personalens enkätsvar framkom att vi behöver bli bättre på att se till att alla elever ska ha en utbildning som präglas av trygghet och studiero.

PLANERADE AKTIVITETER I LIKABEHANDLINGSSYFTE 2016

De planerade aktiviteterna sker med utgångspunkt i en kartläggning av verksamheten och utvärderingar av de aktiviteter som genomfördes 2015.

- Bruksgymnasiet ska även fortsättningsvis se till att elever, personal och vårdnadshavare har fått möjlighet att läsa, få kännedom om, vara med och påverka samt diskutera likabehandlingsplanen. Vårdnadshavare ska informeras om likabehandlingsplanen på informationsmöte.
- Elever och personal ska vara delaktiga när planen upprättas, följs upp och utvärderas. Elever ska få möjlighet att komplettera enkäter med ytterligare erfarenheter, tankar och reflektioner. Detta kan ske i mentorssamtal, på mentorsmöten och i kontakt med elevhälsan och övrig personal.
- Likabehandlingsplanen ska finnas som en regelbunden punkt på mentorstid, i elevrådet och ska finnas på skolans hemsida och lärplattform *Fronter*.
- Vi ska arbeta ännu mer med att stärka sammanhållningen och få eleverna att inse vikten av att samarbeta och att se varandras positiva sidor. Samarbetet ska ske så mycket som möjligt över klass- och åldersgränser och med ett integrationsperspektiv.
- Samarbete i ett dramaprojekt med estetelever och SPRINT-elever.
- Integrationsfrämjande fotbollsturnering.
- Skolan ska tillsammans med elevhälsan utveckla arbetet med närvaroprojekt som betonar tidig upptäckt vid skolfrånvaro vilket ska leda till ännu bättre kontakt med elever, vårdnadshavare och kartläggning av orsaker så att rätt stöd kan sättas in.
- Skolan ska arbeta mer aktivt med värderingar och utvärderingar som metod i skolans systematiska kvalitetsarbete. Elevernas delaktighet och formerna för att ge eleverna inflytande över undervisningen ska utvecklas.
- Eleverna ska medverka i utarbetandet av skolans ordningsregler.
- För att stärka trygghet och studiero kommer personalen vara ännu mer tillgängliga och synliga för eleverna på olika sätt bland annat genom att vistas mer i korridorer och uppehållsrum.
- Stora Torget ska även fortsättningsvis vara en positiv samlingspunkt för elever och personal med återkommande aktiviteter.
- Vi ska arbeta med grundläggande värden i undervisningen som mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan könen och etiska ställningstaganden.
- Ett utvecklat samarbete med parter utanför gymnasieskolan ska även fortsättningsvis prioriteras för att få en helhetsbild för att kunna ge rätt stöd och hjälp till eleverna.
- Liv och Lust dag sker under såväl vår som höstterminen. Under vårterminen är temat "Våga mer än du törs".
- Arbete med Likabehandling i samband med elevernas arbetsplatsförlagda utbildning (APL)
- Brukarenkät/trivselenkät görs i april och i oktober.
- Kick-off med åk 1 vid höstterminens start.
- Elevhälsan arbetar med mindfulness i grupper.
- Fortsatt arbete med elevers hälsoråd.
- Utvärdering av likabehandlingsplanen i november med elever och personal (kurator ansvarig)
- Ny likabehandlingsplan upprättas under december, efter utvärdering och kartläggning.

Bruksgymnasiet i januari 2016

Zara Järvström, rektor

Hanna Hansson, programrektor

Ingrid Nylund Olsson, kurator

Referenser

Arbetsmiljöverket.

Allmänna råd om kränkande särbehandling i arbetslivet (AFS 1993:17)

Arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160)

Arbetsmiljöförordningen (SFS 1977:284)

Föreskrifter om kränkande särbehandling i arbetslivet (AFS 1993:17)

Barnkonventionen (Artikel 2, 12, 19, 28, 36)

DO, BEO & Skolinspektionen. (2009). *Förebygga diskriminering och kränkande behandling i skolan*.

Integrations- och jämställdhetsdepartementet. (2009). *Diskrimineringslag*, SFS 2008:567.

Justitiedepartementet L5. (2009). *Brottsbalk* (1962:700)

JämO., DO., HO., HomO. & BEO. (2008). *Förebygga diskriminering och främja lika behandling i skolan*. Stockholm.

Samhällsmedicinska enheten. Uppsala. (2012). *Liv och Hälsa Ung 2011*.

Socialstyrelsen. (2001). *Socialtjänstlagen* (SFS 2001:453)

Skolverket

(2015).

”Centrala

begrepp”.

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/framlingsfientlighet-och-rasism/centrala-begrepp-1.226176>

(2014). *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda. Skolverkets allmänna råd och kommentarer.*

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Skolverkets allmänna råd och kommentarer.

(2012). *Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Skolverkets allmänna råd och kommentarer.*

(2009). *För att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Skolverkets allmänna råd och kommentarer.*

Skolverkets beslut 2005-02-22, dnr 51-2002:2856.

Skolverkets beslut den 30 juni 2005, dnr 51-2004:734.

Utbildningsdepartementet. (2012). *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*.

(2010). *Skollag* (2010:800).

(2008). *Förordning om ändring i förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan*. SFS 2008:946.

(2006). *Förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling*. SFS 2006:1083.

Östhammars kommun (2014) Barn- och utbildningsförvaltningen: ”Kränkande behandling - Övergripande riktlinjer.”